

Башкир АССР-ның Дээди
Совединге
Башкир АССР-ның Министрлер
Чөвүлелинге
ЭКП-ның Башкир обкомунга

Башкир Автономнуг Совет Социалистик Республиканы
 Ленин ордени-биле шаңнаар дугайында
 ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң
 Ч А Р Л Ы Ы

Улау-Хем районуң Хендергенди эки
от-сигениң сериян чайлагларны
Маленов аттыг, Киров аттыг база
«Бүш-ажыдың хосту» колхозтары
малы оларап турар. Районуң культу-
ра кинизин малчынарн орутууга култуу-
массалыг ажылы үзүлгениншиң чока

Н. А. Булганинның болгаш Н. С. Хрущевтуң
найыралдыг Финляндияга чораанының сөөлгү хүнү

Даг рудазының комбинады ажыра-
лып турар, ол бөлз, чурттуң чөөн
лазында өң утүг «Черепхов уголь» трес-
тини, «Лензолото» трестини өң бүгү-
алдын уургайлары-биле кады Мамсин
слюда рудниктерин, слюда эргелелин, а
ышкаш чиг эт бөлбазырадыр болгаш

лыг болур. Братскиде, Сибирьниң Шел
бетон заводтарын ажылдыга киирери
дүрүктө база чуртталга тудугларын у
лову — Усольеде чаз бетон болгаш дем
болтуг болгаш утуг бешельдиг тударын
деңшигелиг методтарын калбаа-б
хереглээр арганы бээр.

Инхетерни машина-биле саары, д

БКАД-ге көрүктүлөрдүн кээри хүн-б
руде-ле көвүдөн тууар.

(СӨТА)

Улуг перспективалар

лыг болур. Братскиде, Сибирьниң Шел
бетон заводтарын ажылдыга киирери
дүрүктө база чуртталга тудугларын у
лову — Усольеде чаз бетон болгаш дем
болтуг болгаш утуг бешельдиг тударын
деңшигелиг методтарын калбаа-б
хереглээр арганы бээр.

га салдынын турар. Ону боттанды
гелдеде бо чыдан эгелаш областа
дилер заводтарнын тууду калбар.
иле кады, чггле уаг заводтарны т
врес, харын база тус-тус мяш аз
агылларын хандырар худэлгелит. 2
рамалыг бичежек заводтарны тудар.

ча-чаа оңдургандар катары, оңдурган дүрөр кымылдарымыз ассортименттеги калбарар. Партияның XX съездининкиң салымы кайгамчык унут сорузгалары бүтүскери-биле Иркутскинги экономикагын алминистративтиг районунуң үзүс аймагы чөвүлели ажыдаар.

40 чыл мурунда

Июнь чыскаалы

Чуртка экономиктиг үрелишкени, аштын айымалы, революстуг солдаттарын ыдыг дошкун аажылап турар дугайында фронтунда медээлер, революстуг хөөнүт аажылынардаан адырлар дөш үлүг бүдүргүлөргө Петроградтан бөжүрүн Түр чаап бодол турар дугайында парлаганын азыраактарга — ол бүтү шүтүгүз Петроградка политиктиг байдалды мырмалы чидилгендирген.

Большевиктерин партияны массаларын мөөнөттенгизген революстуг күштеринге үнөс аажы бөжүн болгаш чагалар болуп турар хөөн чоктап чоруту революстуг демиселдин орунга килерин эргежок чугаа деп санаан. Төп Комитеттин, Петроград комитетинин болгаш большевиктерин шериг организацияларын июнь 6(19) хүгүндө болгаш каттышкан хуралын июнь 10-да чыскаал чорудар деп шийтир үндүргөн. Чуртка бүтү эрге-чагырганы Советтерин холунга шийтиргенче угулган петроград аажылынардын болгаш солдаттарын күзөдөн Советтерин Бүтү-россий сьездинин журнунда ол чыскаал илериги ужурут турган.

Буржуазия-биле чөпшөрө-жикчи партияларын баштынарны белетип турар чыскаал дугайын билип каан большевикчи сүтүк дугайында чугаа-сооттуг улушкуну үндүргөн. Оларын негелдиз-биле Советтерин сьездин июнь 9(22) хүгүндө башлаашканын хей нуруу-буле чыскаал чорударынга утур бадылаан. Петроградка, үш хүнерде—июнь 10, 11, 12 хүнеринде кан-

дыг-даа чыскаалдарын хоругдан турган. Большевик партияны Төп Комитеди сьездин шийтиринге чыгырткан, чыскаал кылларын соцагы дугайында июнь 9-тун орай кезээнде шийтир үндүргөн. Массалар күдүмчү чыскаалын үнеринче чүткүп турза-даа, сьездин шийтиринге чыгыртыры эргежок чугаа дээрин массаларга большевиктер бүдүргөдүшпдэн.

Июнь 10-да болур чыскаалды сокаткан, мичалза-даа массаларын чыскаалче чыгып кирип турган чыскаалын эсерлер болгаш меньшевиктер чалдып шылазганнар. Ажылынарды болгаш солдаттарын чөпшөрө-жикчи дошкуну ажаа-биле чыскаалга үндүргөн оралдашкан, Советтерин 1 сьездин чыскаалды июнь 18-те (июль 1-де) чорудар деп шийтирлөөн.

Июньнун он сести шийип алган таварылга эвес. Ол хүнде фронтта шавар халдашкын эгелээр ужурут капитал-министрлерин ап октаал!», «Бүдүргөге аажычын контроль!», «Але, тайбын, хосталга!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле чыскаалга киржирген Петроградтын аажылынарды болгаш солдаттарын кийтирген.

Июнь 18-те Петроградтын кулундарында 500 муң чыгып аажылынар болгаш солдаттар чыскаалын үнөс. Большевиктерин дошкунуларын бижитинген революстуг шаварларын болгаш кылды туктарын чыскаалдар хоо-

рунча бүтү чүктүрүндө төвүнчө шүтүп турган.

В. И. Ленинни бижөөн: «Большевикчи сүтүк дугайында хоошун чугааларын чыскаал кал-ла шавар иштинде ху-йыба кылдыр тардыр халдышкан болгаш Россияны аажылы массаларын авангарды, найыскаалын үстүтү пролетарины болгаш оон шериглеринин хей нуруу бистиң партиянытын кезеде багылап турган дошкунуларын дөш туржун турарын маргыш чок илени-биле көргүсөн» (Ленин, Чыскаалдар, том 25, арын 91).

Чыскаалдар Москвага, Киевке, Харьковка, Иваново-Вознесенскке, Екатеринбургка, Сормовога, Воронежке, Гомельге, Калугага, Твереге болгаш өске-даа хоорайларга болуулан.

В. И. Ленин июнь чыскаалын төвүгү талашы-биле улуш ужуз дузалыг деп көргөн. Чугаа дөш ол чыскаал революстуга угулганшыкын болгаш мунгашташыкындан үнөс аажыкты айткан, революстуг пролетаринын күштеринин болгаш политиканын көргүзүп болган.

Июнь чыскаалы — революстуг социалисттик революцияга өзүп кирер орунун үе-чалазы, пролетаринын диктатуразы дөш демиселдин үе-чалазы болган.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

Чурунта: «Дайын чок болуш», «Бүтү эрге-чагырганы Советтерге!», «10 капиталист-министрлерин ап октаал!» деп большевикчи дошкунуларын ажаа-биле Петроградка болгаш июнь чыскаалы.

БИСТИН ААЛЧЫЛАРЫВЫС ЧҮНҮ КӨРГЕНИЛ

Улуу-биле сонургааннар

«Элегес» совхозун сууру байырлап хушунда деп шийтирген турган. Клуб эжилде «Совет-моол улустарын бууза-бас найыралы делтерезин!» деп дошун астынган. Аалчыларын хүлөш алырын шавы четпөөнде-ле клуб чанынга кижилер чыгып келген, машина орундан карап албас кайгаан турганнар.

— Кел чорлар! Кел чорлар!—деп үнөс үнөс соонда, «Победа» машиналар өдөржип алган чымчандыгынан келгеш, мөөн чонук мурунга көөн тура дүшкөнөр.

Машиналардан Тыва областын аныктарын бирги фестивалыга чаладып келген Моолдун Революстуг Аныктарын эжилдинин төлөөлери көстүп үнүлөп кээрге, совхозтун аажылынар болгаш албан-халкычларын адып чыскаалын-биле уткааш, чыгып, найыралдыг менделешеш, эртим аалчыларын клубче чалап килергенер.

Совхозтун директору эш Берсенов аажы-агынын экономиктиг көргүзүлгө аалчыларга дошчуу-биле чугаалап таныштырган.

— Бистиң совхоз үнөс чыларда организастваттыган. Ичканалар оон чыларда чедир-ле хирелди аажылап келген деп, ол чугаалап өгөдөө. — Бистиң Коммунисттик партияны болгаш Совет чазавыс кур болгаш курулкан черлерин шийгөдөп алар, чуртка дөш аажы-агыл дошкунуларын бүдүргөн улааттырар дугайында шийтирген кемчелерин ап чоруткан. Ол кемчелер бистиң совхозтун аажылы чедиринин болуу-рынга база дуулаан. Бистиң совхоз тарылга шөдүн 3 катап калырткан. Ол чорук малдын дошкунуларын белдер, уксазын эжилдер арганы берген.

Шынап-ла совхозтун аажы-агыл көдүргөп болгаш быжыккан. Бир өвөс, 1953 чылда безин 3500 баш койлар турган болза, ам 10.000 баш ашкан. Оон ынай койларын уксазын эжиле, арыг меринос (бирги класстын элитказы) эд эки шынарлыг дүктөрүн берип турар. Совхоз хой дүгүндө 1952 чылда 92 муң рубль орулган кирип алган болза, ону 1956 чылда 671 муң рубль чедирген. 1 килограмм дүк мурунда 13 рубль турган болза, 1956 чылда 26 рубль четкен, ол хой малдын уксазын эжиле-нинден болган. Сүт саадазын база улааткан. Бир өвөс совхоз мурунда сүтүт барык бүдүрүп үндүргөс, чүгө иштик кергелге четчир хирени саап ап турган болза, ам сүтү бүдүрүп үндүрүп турар апарган. 1953 чылда сазар инек бүдүргөдө-не 780 литр сүтүт ап турган болза, 1956 чылда 2367 литр четкен. Совхозтун аажы-агыл көдүргөдө-биле чергелештир, оон сан-хөөү база быжкан. Бир өвөс совхоз 1953 чылда күргөдө 700 муң рубльдин дотациянын алган турган болза, 1956 чылда ол күргөдө 651 муң рубльдин орулган берген. Совхоз ам ийи чыл улаштыр Бүтү-евилдинин көдө аажы-агыл делтерезинин киржикчи бооп турар.

Моол аалчылар директор эш Берсенов-

ле баштадып алгаш, совхозтун аажы-агынын адырларын-биле танышкан. Олар хаван фермазынга баргаш, хаванарын улут-чаагайын, кажаа иштинин, клеткаларын арыг-шеверин, күш-ажылын чигидирин-биле таарыштырып кылган аажылыг демир орукту, сүгнү дошун үндүрер ускуунтарын куудукту аажык сонургааннар. Төрүтүр хаван бүдүргөдө-не чыл бүдүрү 20—23 хаван өлдөрүн ажаап ап турар Маланья Антонова Санкина-биле аалчылар чугаалашканнар.

Моол аалчылар чигирлер арылар турлаанга баргаш, арыларын канчаз ажаар дугайында оон эргелекчи эш Сарылыгын беседанын дичканнар. Бир өг арыларын ажаарынга 9 рубль үнөс болза, оон бөөр орулгазы 18 рубль чедип турарын дичнаш, аалчылар оон аажыктын бүдүрөп көргөнөр.

Бо чылын 100 төрүтүр хой бүдүргөдө-не 100 хураганнар алган, арыг меринос хойларын каларчызы эш Чалбаанын аалчыга аалчылар баргаш, меринос хойларын чиге нарын дүгүн оза сонургап көргөнөр. Аалчылар силерин хойларын дүктөрүн көчүт нарын, төртү улаанын ышкан-тыр деп чугаалап турганнар.

Моол аалчылар «Элегес» совхозтун аажы-биле таныжып көргөс, оу анаа-ла чүгүртү өвөс, эи кичангыли-биле көрүп, керектиг чүдүлгө дөшкөдө дептеринге билип ап, сонургаан чүдүлгөдө тодарайлап айттыр чоруп турганнар. Аалчылар совхозтун мал аажы-

көрүп тур бис» деп зоотехник эш Казакова чугаалап турганнар.

Моол аалчылар совхозтун аажы-биле таныжып чоруп турган, оон улутуучулары болгаш аажылынар-биле дыка үрде өдөржип келген өнүктөр ышкан найырадажы бергенер. Олар совет өнүктөрине моолдун сүдүдүн сийлөөн тукумдарын каап берип чоруп турганнар. Кажаа, өнүктөр совхозтан үнүп чоруп тура, директор эш Берсенов, зоотехник эш Казакова, парторг эш Билегаев, комсорг эш Бокон болгаш өске-даа эштер-биле хол тутчуп, ошканжы тургаш үдөшкөнөр.

— Бистиңге көп турунар, өнүктөр! Силерин малчылар төлөөлери манаа көрүнүп күүсөт бис! Бистиң өнүктөрине, моол малчыларга бистиң байыры-вын чедирер, өнүктөр! деп эш Берсенов чугаалаарга, оу аалчылар ол-бо талала үлөп, холга көдүрүп, ошканжы турганнар.

Төлөөлөргө улутуучу эш Балзан, оон кешитинери эштер Чалыраханов, Багма, Дамба, аажылыг кыс Тамара, зоотехник Бегжалп, арва аажылычларын эштер Буянды, Балбаан, акробат Ичин-Хорлук, артист Чалбаан олар совхозтун улутуучуларын болгаш аажылынар-нын чок өнүктөр. Олар боттарынын аажылы: «Биске база аалдан келинер, өнүктөр, силерин малчыларын, тускай артемнигеринер, бистеринге база аалдан келин! дичип өнүктөрүн база удуз чалааннар.

Чурунта: Моол аалчыларын «Элегес» совхозтун аажы-агынын көрүп турары

биле таныжып чоруп турган: «Силер малгалыг-ла аажы кылдып турар кижилер, хойларын-лаа нарын дүктүт, үлүг чаагай, инектеринер-даа эткыр, сүтүтү, хаванарын-даа улут, семис. Силерин эң тергин малчын киж деп

— Байылыг, өнүктөр!
— Байылыг, өнүктөр!
— Ужарашкыже байылыг!

С. ТАМБА.
Танды район, «Элегес» совхоз.

Колхозчуларын амыдыралынга холбаштыр ажыл кошкак

1956—1957 өөредилге чылын эгелде Танды районун Чедерге «Тилдеге» колхозта партия организациянын чанынга 20 аажы дичнакчыларын политшколанын организастваткан. Политшколанын пропагандастеринге Д. Доржу биле В. Чудуну томулаан турган. Ийи пропагандистер өөредилге чылын дурсу-зунда чүтле чангыс кичөөл чоруткан. Оон ангыда колхоз баштаар чери, партия организастваткан негелдиз 2 удаа кичөөл өртүрер агротехниктиг курсту болгаш бригадирлерин билини бедерининг тускай курсуу база организастваткан турган. Олар өөредилге чылын эгелден төнтүтүне

чедир шийтир-биле 3 удаа кичөөлдер чоруткан.

Болхозчулар ортузунга лекцияларын, лекторларын, беседаларын, солун чогулазын дыка четпес чорудуп турар. Колхозчуларын бажынынарда радио точкаларын кирип каан болза-даа радио бедери аажылабайн турар. Колхозчуларын чагыткан солуннары дыка оза-лап турар.

Болхозта партия организацияны (секретары эш Дүкүл-оол) колхозчулар ортузунда политик-кижизилгелди аажылы дыка кошкак чорудуп турарын харза-

зы-биле колхозчуларын аразында чамдык дүржөк кижилер күш-ажылыг сагыла-чурмуун үрөс, арага-хымсыз хандыр, шөш-содаа кылдыр чүдүлгө бар. Чижээ, колхоз санакчыны Федосеев, кассири Дугержаа үрүгүтү аргаалап, хей удаа аажы-га үнөс турган. Куулар Бады-Далай коммунист Дажы-Серенин бертик-межел кылдыр өтөп каан.

Мынчанган «Тилдеге» колхозта партия организациянын политик-кижизилгелди аажылы күштедирип, СЭИП Танды райкомунун талашындан боттук кемчелер алдыр негетинип турар.

О. ИМЫНАА.

Улут-Хем районун Хайракан чеди чыл школазын септелген болгаш чаа өөредилге чылында олар ышкы белеткелди апрель айда эгелөөн. Сенек бажы Ала-гыш деп чере 600 кубометр одаар ышкы белеткелдин. Интернатты болгаш чунар бажынын пифер-биле шавы-ла кышпа-лган болгаш бажылар чурттаар чаа бажыныг туудуун ханазын дооскан. Школа девиссарын 340 метр черде чараштыр керимнеп алган.

М. ДУНГАР-ООЛ.

Эрзин районун Мөрөн чеди чыл школазын өөреникчилери школазын долгандыр 450 метр кемчөөлди керим кыл-рынга иделейлиг киришкенер. Олар оон-биле кады бир улут школазы кыша-лап доосканнар.

С. ОНДАР.

Школачыларын ажылыга холбаштыр номчукчуларын бижип турары

Эрзин районун Нарын чеди чыл школазын өөреникчилери өөредилге чылын дүргүзүндө политиктиг өөредилгени эки шийгөдөп алганнар. Школазын үстүтү класстарын өөреникчилери күш-ажылы кичөөлдеринге стол, сандайлар, сонга рамалары дөш ышкан херекселдерин эки шынарлыг септел, чаа херекселдерин боттары база кылдып турганнар. Школачылар МТС-тиң бүдүн чартык тогна чүлө сөөртү үрелик автомашинанын септөөш, ам ону школазын аян-бүрү аажылынга ажылап турар.

К. НУРЗАТ.

Чаа-Хөл ортумак школазын өөреникчилери төрөөн школазын болгаш интернаттын чанын чаагайлашкын ноганжылар соруда-биле хей сангыт онтарларын шавы-ла кылдып алган турганнар. Школа-

чыларын ажаа олутуп алганы 250 аажы ыштары ам эки үнүп турар. Ыштарын сүтүргүлгөзүн эки организастваткан.

А. ТАРААЧЫ.

Барын-Хемчик районун Эрг-Барлык чеди чыл школазын бажылар чөдөлдө өөреникчилерин чайгы дичаналыгын канчаар эрттерин чугаалажып көргөн. Чолдан-Шыра-Булакка чаа организастваткан лагерге 40 аажы өөреникчилер чөдөрб хонук дүргүзүндө турар.

Оон ангыда школачыларын төрөөн черинге аян-чорук кылдып чорутуу, калдык аажыларга киржир база көрдүнгөн. Школачылар биология кичөөлдеринге херектер гербарийлерин база чыктырар. Бо кемчелерге белеткелер шавы-ла дошуган болгаш массалык-биле сүтүргүлгө эгелөөн.

И. КЕЛИН-СЕНГИ.

Шахтерлар Октябрь байырлаалынга уткуштур

Элегес-Алсынын хөмүр даш шахтазын аажылынар Октябрь социалисттик Улут революциянын 40 чыл болуу оюнга чедирининг ужуражыр дөш боттарынын аразында чарышты калбар-тышкан, бо чылым эртен дөрт айла-рында хөмүр даш тымжынын планын аажы күтүсөдүп келгенер, а май айын бүдүргө планын 130 хуу күтүсөткенер.

Боттарынын бүдүргө планын ай савында чүтле чедир эвес, харын аажы күтүсөдүп турар мурун аажы шахтерларын савы шахтанын Элегес участогунда (участоктун начальниги эш Швайко) сөөлүгүдө көвүдүгөн. Чижээ, хөмүр даш калкычызы эш Андрей Алешечкин майда болуу бүдүргө планын 157 хуу, хөмүр даш дачыкчызы эш Алексей Түптүк-хоо—172 хуу, эш Чагар-оол—127 хуу,

эш Бонарчук —133 хуу күтүсөткелөөнөр.

Октябрь байырлаалыга болгаш шахтерлар Чүгүнге алдыр кылдыр социалисттик чарышты шахтерлар ам удаа калбартып, июнь айда паван дашкаар 500 тонна хөмүр даштын казып тыварын хүдөөн алган, чүткүлдүт аажылап турарлар.

О. БАДЫ-СҮРҮҢ.

Болхозчуларын Тей-Баарындан казып үндүргөн чаа бугазын туудууга Сударын киржиген база улут болган. Суг бадарын берге 155 метр хире чере коопша-хааржактар кылдып турган 7 кижиги эвөөну Судар улутуп турган. Ол бугазын суу колхоз төвүндө тары-алдарын хандырар.

О. БАДЫ-СҮРҮҢ.

Октябрьнын 40 чыл оюнга уткуштур

Областын колхозтары Октябрьнын социалисттик Улут революциянын 40 чыл оюнга чедирининг ужуражыр дөш кызымак аажылап турар. Эрзин районун «Кызыл сыйдыс» колхозунун тууду-жыры планда көрдүнгөн 21 бажынарда 11 бажынынын чылын баштайгы чартында дошуп аажылаа килерген. Чурталгазын 8 бажынынын ханазын савып дооскан, эмгелге туудун аажылаа килерген. Электри станциянын тууду август 1-де доостур.

Чаа өөредилге хергелээр 12 тонна чугайы өрдөдүп белеткел, 4224 мавзын килерия дооскан, 43 туудуларын

аразында Балин, Хубита, Чула, Мижээ, Дүдүп, Сазаа ышкан хуу озадалан 150—200 хуу күтүсөдүп турар мурун-чылар хей.

С. КУГУЛ.

Току районун «Май бири» колхозта чеди чыл школазын коллективни интернатты улааттырарын болгаш школазын өске-даа септелгелерин боттарынын кү-жү-биле кылдып алыр деп шийтирлөөн. Чаа өөредилге чылында бүрүн күрүнө хандырылаалыга 100 уруг турар. Ынчанган үрмек септелгелердин ангыда интернатты, столованы улааттыр турары база негетинип турар.

С. САМИЯ.

Өөредилге чылы төнөргө 7 киж школа септелгелдине аажылап кирген. Чугай хайындыр онгарын белеткеш, мында 2 тонна аажы чугайын чуурган. Септелгелер 4 классты багыштап, чугайлап, баш-кылар чурттаар бажынынын кырын до-вурактаарын үстүтү класстарын өөре-никчилерин дууза-биле дооскан. Ха-ван калкызын, 20 дөбөчүн метр онгар-ны сизд туударында белеткеш. Айт ча-жазын херимнян, столова бажынын шуктаралап дооскан. Бүгү септелгени июль 10-да доозар дөш мында күш-ажы-уаа калбарып турар.

С. САМИЯ.

А ЖЫЛЫНГА МАСТЕР

Чаа-Хөл районун Ленин аттыг болхо-лун дарганы Монгуш Судар ол ажи-лынга ам 7 чыл болган, артыг бүдүрү-генин хөгүдөгөнгө бо аразында ол биче эвес үлүг хууун кириген. Сударын хары ам 53, назын улаатса-даа өске-лерге оон күш-ажылы үлөтөри үнелит бөлүшкан

Бо чылдын эгелден бөөр чаа 70 ша-нактарын кылган, 5 тергелерин шүүт чаартып, 33 тергелерин бөдүн септөөн. Хову аажылыг бригадалыга 36 аялы-лерин, 4 сортровкаларын, 2 триерлерин, 23 терге хааржактарын септен берген. Моон ап өөргө Судар чүтле дарган эвес, оон-биле кады мергелдиг бызаачы бо-луп турар

Болхозчуларын Тей-Баарындан казып үндүргөн чаа бугазын туудууга Сударын киржиген база улут болган. Суг бадарын берге 155 метр хире чере коопша-хааржактар кылдып турган 7 кижиги эвөөну Судар улутуп турган. Ол бугазын суу колхоз төвүндө тары-алдарын хандырар.

О. БАДЫ-СҮРҮҢ.

Танды районунун ажилчы чонунун амыдыралындан

МАЙТАК ХОВУЗУНДА

Ховунун сарыг калары-биле шиптынган Майтак ховузу каш-каш километр чаттып чоруй барган. Ол черни мурнуунда кым-даа тарып, андазын бири дегини көрбөз. Ынчаарга, Танды районунун Жданов атыг колхозунун тараажылары ол ховуну шингөдип алырынга магда-ла күзөдиг турганнар. Балгазын МТС чык-бүрдө-ле чаа-чаа тракторлар-биле чеп-сегеленип ап турар апарганы Майтак ховузу шингөдип алыр арганы берген.

Ында ам МТС-тин № 2,3 бригадалары чедип келген, олар кур черни шингөдип ап эгелээн. Ылангыя № 3 бригадала

(бригадир эш Рыбкин) ажил эки чоруп турар. Ийн ведел иштинде бригада 392 гектар кур черни андаган. Кур чер шингөдигенин талазы-биле ажылга трактористер Федор Бочкарев, Геннадий Ильин, Михаил Комлев болгаш Иван Комлев күш-ажылдык бедик бүдүрүчүлүгү көргүзүп, ээлчег нормазын 130—150 хуу күүсөдип турарлар.

№ 3 бригадала механизаторларнын турлаа чок болганын хараазы-биле олар майгында турар. Ынчалажок ооң иштин дерээни эки: демир оруннардыг, шырдыраалып, даялаан ойнаар стодалар

бар. Олар хостуг шактарда ойнап хөг-лөр аргалылар.

— Казахстанга кур чер шингөдир-биле көп организастыг колхозтар өргөн чок черлерге кыжын келтирсе-не болгай. Бистерини түр үдө майгында чурттап турарыны кайгаан херөө чок. Колхоз хову турлаан тулар материалды белеткеп турар — деп бригадир эш Рыбкин чугаалап олар.

Сынып чок тура-соруугу, күш-ажылга ынак механизаторлар чуртка тараа бүдүрерин көүдөдиг талазы-биле партия болгаш чазактын садын турары сорууга-ларын Майтак ховуунда эрестиг күүсө-

диш, ажилдап турарлар. Оларнын бо чы-лын андаарып, ажилдап кылып каан че-ринге келир чылын чаагай дүжүдү өзүп үер.

С. ТАМБА.

Чурукта: солгай талазында кур чер андарылазында ажилдап турар Балгазын МТС-тин № 30 «ДТ-54» трактору болгаш тырыкыда ооң трактористи Федор Андреевич Бочкарев. Оң талазында механизаторларнын хостуг шакта шырдыраалып ойнап турары.

Кочетов суурда магазин эргелекчизи

Танды районда Сталин аттыг колхозтун төвү Кочетов суурда магазинни эргелек-чизи эш Абашкина ында ам 2 чыл ажыг ажилдап келген. Ол магазин чыл, квар-тал, ай санында-ла бараан саарылгазын планын ажыг күүсөдип турар.

Эш Абашкина бо чылдык бириг квал-талда бараан саарылгазын планын 126,7 хуу, апрельдин — 108 хуу, май-нын — 106,6 хуу күүсөткен. Эш Абаш-кинын чедипкиниги ажилын кол-лундани — масса-биле ооң ажилдап би-лиринде. Садыгжы хергелекчилерге эел-дек. Ол барааны чугае садып үндүр өвөс, харын ооң шынарын тайлыбырлаар, хергелекчилерини алыксап турар чүдү-дерин чагып эккедирип, садып алы-чыларга барааннары ораап, энтештир дү-рүп берип турар.

Ооң магазинниги ишти, дашты арыг, барааннары салганы чыскаалдыг. Мага-

зинде хомудал болгаш саналдар бижирип дестерин аскаан. Хергелекчилер орта алыксаан барааннары бижирип каап турар. Райподоан бараан чагыдарда дестерде би-жээни чагыларын ол база чугула көрүп, барымдаалап турар.

Ол магазинге хунун-не он-он хергелекчилер көп, културлуг, эелдек садыг-жынын холундан үлеттүр болгаш аш-чем барааннары алгаш чоруп турарлар, а садыгжы «ам-даа көп турунар, эштер, Сидерини чагаан барааннарынын өккелдирер мен» дээр.

Райпо баштаар чери ооң ажилын үнө-лөп көргөш, ону хүндүлөп бижи-биле болгаш аш-ча-биле каш-даа удаа шагнаан.

Садыгжы эш Абашкина Октябрьдин со-циалист революциянын 40 чыл оюн-га чедипкиниги ужуражыр дээр үлүг күженишкени-биле ажилдап турар.

Чурукта: Садыгжы Анастасия Емельяновна Аважканын садыглап турары.

Олар улуг үлө бүдүргеннер

«Элегес» совхозтун суурунга бежээки-нин 7 шак ажып турда чедө берген бис. Суурда улус аажок ховар, ында кайда ба-жынар чанында бичии уруглар эленип саарып ойнаан, алаадылары чалаг тергелер мунуп алган хөгүдү кончук чарыштыр-лаан турдулар. Совхоз конторадын дү-жүндө чаа-ла эгелеп турар түдүг шөлү-де дөрт, беш хире кижжи амыр соксаал чок ажилдап турган.

Суурун бажыг бүрүзү эленип четки-пейи манап турган ышкы сагындылар. — Улугу канчап барган суур боор? — Харын, кайда бир черде хурап бо-луп туру ири-бе?

Ол аразында кожавыста турган клубту көөрүтүске база шоочалыг болду.

Ынчап турувуста-ла хүүректер болган өскө-даа херекселер туткулаан кижилер суурун көдөөниден кылаштап келип турду.

Анаа турувуста совхозта партия орга-низациянын секретары эш Билигаев чедип келирге, суурун чурттакчылары канчап барганын оон айтырарымыска, олар совхозтун кол бугазын септел-генин ажилдап турарын тайлыбырлаан.

Эренинде, ажыг шагы эгелеп чорда, совхозтун конторадын чедип келини-виске совхоз директору эш Берсенов ба-за-ла бистин-биле деге келди. Совхозтун амыдыралында бо хүнерде кангыч ча-чаа чүдүлөр болуп турарын, ажилчы-нар ам түнү кылып турарын сонугурап айтырарымыска эш Берсенов өөрүшкү-лүү кончук, ара-аразында баштааны араак орташ, биске мындыг чүве чуга-лаады:

— Бистин совхозтун ажилчынамыс сөөлүг хүнерде совхозтун кол бугазы-нын септелгенин ажилдаанар. Ол дээр-ге совхозтун 1200 гектар тарылгазын сугтарар буга чүве, ону сөөлүг 5—6 чыл-дарда чер-ле орта септеп көрбөз, ынча-ган ам бо чылын капитал септеге кы-ганымыс ол.

Ол буганын уунда бо чылын 100 ге-ктар кукуруза база тараан бис, ылангыя ону ам дораан сугтары көчүгү чугула болуп турар.

Артельдин малы чайлагларда

Танды районунун Калинин аттыг көдө-ажыл-агы артели иштинин бүгү чүзүн малдарын бо чылын организастыг чайла-ладып турар.

Хойдулар К. Сюрюччап, О. Кара-жыс, К. Нордуп, Севек-Доржу олар колхозтун дерт кодан хой малын Кызы, Кара-Суг чайлагларында олардадып турар.

Инек малы О. Күмеренза, О. Хүрен-сол, Седембаз олар Кызы-Хал, Халы, Кара-Суг чайлагларында олардадып, чайгм үдө инек малдын эткир, сүткүр чоруй чедип алыр дээр кыжымак ажилдап ту-рарлар.

Бараан дажыкчызы Семен Карелин

Семен Егорович Карелин Танды райпо-зунда ам 12 чыл ажилдап турар. Ол үенин иштинде эш Карелин бодунун мер-геженин чангыс ажилы — магазинниге бараанын сөөртүп чедирерин болгаш ында саарылга чок ур чыдар барааннары дү-ргөн саарар сорууга-биле магазиннер а-разында сөөртүп чедирерин күүсөдип ту-рар.

Магазиннер аразында бараан сөөртүп чедирер ажилды Танды райпозунун ын-чаар боттандырып чорутканы ынак ажилдыг. Магазиннер эргелекчилери бол-гаш хергелекчилер хергелген бараанна-рын эш Карелинниги ап чорутуу чагылда дестеринге бижирип каап турарлар. Ол ча-

Буганын септелгенин совхозтун ажилчынары, албан-хажылары, суу-рун чурттакчылары болгаш өг-бүлө эде-ри 200 ажыг кижжи ажилдаан, олар чам-дык черлерин бетоннап-даа, 14 кило-метр хире черни анылап, 800 кубометр хире довуракты буга иштинден үндүр-октаан.

— Улуг үлө бүдүрген-дир силер эле.

— Шынап-ла чон кончук эки ажил-дадылар. Чүг-ле совхозтун ажилчын албан-хажылары эвес, а харын өг-бүлө эде-ри, столовая ажилчынары болгаш өскө-лөр-даа идепкейлиг ажилдадылар. Меха-низаторлар улуг механиз эш Калинин-ниги ууртуугазы-биле тергенин эки ажил-даан.

Ол ышкы Кызын сүт-бараан ферма-зынын ажилчынары ферма эргелекчи-ни эш Максимчуктун, буга септелгени-ге бригадирлер келген эш Кыргыс Тас-оодун ууртуугазы-биле механизаторлар-дан дора болбаанар.

Оон ылай совхозта уруглар саднын ажилдакчылары Тупицына, Пупина, өмөккө ажилдакчымыс Огнеса, өг-бүлө эдери Могильникова, Никольева, Голита-нова болгаш ажилчынары Марченко, Гор-лов олар чер-ле кончук кыжымак, өскө-уустардан артыр ажилдап турганнар.

— Буга септелгенин каш хонукта доо-зар деп, канчаар планнап алган турган силер?

— Бис беш хонукта доо-зар деп план-нап алган турган бис, чон чангыс эпити, кыжымак ажилдааннан ону үш-ле хо-нукта «эки шынарым доо-зунтубус. Бо-жымак Бүдөнниги аттыг колхозтун ууртуугачылары шала багай болдулар, оларнын көзөчүлүгүнүн хууунда оро-родтары болза ол буганын суу-биле суг-тарар улус болгай, ынанганш буга сеп-телгенин кижир бис деп азап турган хирезинде-ле кижиршеп баарылар.

Күш-ажылга ынак кижилерини бүлү-рүп каан бо ажилында эш Берсенов аажок өөрүп, таарынын органы ооң хү-дүмүрөөн арнындан, күзөдиг, чугаак-тыр байдалындан-на көстүп орду.

Д. БАЙЫР-ООЛ.

Ол орукту аштаза

Танды районда «Межегей» совхозтун Кара-Булуң биле Алаак аразында арты-жар оруу бар. Ол орук ам барык ажыг-ладан үнгөн. Ол черлеп чорутуу дөн ма-шиналар болган чок-ла малгакша кадалып чыдып ап турарлар. Ол оруктуң багай болганы-биле совхоз Алаакта ажил-агы

чери-биле харылажырда Успенка, Доора-Халык сууруларын таараша, Межегейниги арыг башташ, долганш чоруп турар.

Танды районун орук килдиз болгаш совхозтун дирекция чери Кара-Булуң — Алаак аразынын оруун экижитпейн тур-ры шын эвес.

Хой ажылын

сайзырадырынын ажыктыгы

Бистин колхоз бодунун ажил-агынын ажыктыг кылдыр тургузарыне уланган хемчегдерин ап турар. Колхозтун бүгү ажыл-агый адырлары шупту-ла ажыктыг болуру чугаажок. Ооң иштинде мал ажи-лы өң чугула ажыктыг адырларын би-рөөс. Бир өвөс колхоз каш чыдар мурунда мал ажилында ажык албайн турган болза, чамдык хемчегдерин ала-нын түнелсинде эртен чылын бис мал ажилында 1 миллион 600 муң рубльдин оруугазын кирип алган бис. Ооң иш-тинде хой малдан кирер орууга база узуг-терин ээлеп турар. Тодаргайлаарга, хой малдан 600 муң рубльдин оруугазын кирип алган бис.

Хой малдын уксаазын экижидер хем-чегдерин база эгелээн бис. Бисте ам бир кодан 500 баш каракул хойлар болгаш өскө бир кодан 200 баш меринос хойлар бар. Эртен чылын колхозка дүктүг шы-нарын экижидер сорууга-биле 7 меринос кошкарларын өккөп алган бис.

Бистин колхоз бир кыргымыр хойдан дүк алырын талазы-биле эртен чы-лын районга ийги черни алган, тодар-гайлаарга, кыргымыр хой бүрүзүндө-не, 1 килограмм 260 грамм дүктү алган. Бо чылын бистин колхозтун хойдулары хой бүрүзүндө-не 2 килограмм 400 грамм дүктү алыр күзөдиг. Бисте ам кыргы-мыр килин түлүк чоруп турар. Баштай-гы чижек саннарын өзүгээр алырга, бир хойдан-на 1,9 килограмм дүктү ап турар бис. Ооң кырынга ийги кыргылданы катый ап көөрте бистин колхозчу хойду-ларнын ол күзөдиг күүсетинери чу-гаажок. Төраза чуртка хой санныг дүктү, айтти бээр сорууга-биле төрүр хойлардан өрте төрөөн хураганнарын алыр арганы шенеп эгелээн бис. Тодаргайлаарга, эртен чылын декабрь болгаш март айларда тө-рөөн 1500 хураганнарымыс бар. Олар бистин хой дүк алыр болгаш өөр малдар-нын баш санын өстүрер сорууга-биле узуг идигин бээр.

В. МИХАЙЛОВ,
Танды, Сталин аттыг колхоз.

Танды районун Сталин аттыг колхозу районда база бир хой хойлуг артели. Чурукта: колхозтун төп кыргылда пунктуунда (солгай талазында оң талазында) 1. Хойларын кыргып турары. 2. Кыргытынган дүктү деңизлеп хүдээп ап турары. 3. Дүктү сорттирөөкөп турары. 4. Савалап турары болгаш дүктүг фото П. Колостуу.

Н. ХАНХАЛАЕВ.
Редактор М. С. ШОЯГУ.